

Thomas Rørdam

Forsvareren

Indholdsfortegnelse

Forord	11
<i>Kapitel 1</i>	
Forsvarerrollen. Beskikkede og valgte forsvarere	13
1. Forsvarerrollen	13
2. Beneficieordningen. Beskikkede og valgte forsvarere.	16
3. Pligt for forsvareren til at møde personligt.	23
4. Forsvarer for sig selv. Andre end advokater som forsvarere ..	24
5. Vejledninger	24
<i>Kapitel 2</i>	
Forsvarerens indtræden og udtræden	25
1. Indtræden	25
1.1. Grundlaget for indtræden. Klientfiskeri.	25
1.2. Den travle forsvarer	28
1.3. Interessekonflikter	33
2. Udtræden	40
<i>Kapitel 3</i>	
Forsvarerens kontakt med den sigtede.	
Forsvarerens tavshedspligt	42
1. Kommunikation mellem forsvarer og klient	42
1.1. Retten til fri og fortrolig kommunikation mellem forsvarer og klient.	42
1.2. Politiets adgang til ved ransagning og beslaglæggelse at gøre sig bekendt med korrespondance mv. mellem forsvarer og klient.	45
2. Forsvarerens tavshedspligt	46
2.1. Tavshedspligt over for klienten	46
2.2. Forsvarerens pligt til ikke at videregive fortrolige oplysninger til uvedkommende.	51

Kapitel 4

Forsvarerens rådgivning og vejledning af klienten	54
1. Indledning. Forsvarerens adgang til at disponere uden samtykke fra klienten under straffesagens forløb.	54
2. Vejledning og rådgivning om sigtedes udtalelser til politiet og i retten under efterforskningen	59
2.1. Vejledning med hensyn til om og i givet fald hvornår sigtede skal udtale sig til politiet og i retten under efterforskningen.	59
2.2. Vejledning med hensyn til indholdet af sigtedes forklaring	67
2.3. Forsvarerens tilstedeværelse ved politiafhøringer.	71
3. Vejledning med hensyn til hvordan sigtede/tiltalte skal forholde sig til skyldspørgsmålet	75
3.1. Indledning	75
3.2. Klienten erkender over for forsvareren, at han er skyldig, men ønsker bistand til at blive frifundet	76
3.3. Plea bargaining.	84
3.4. Klienten ønsker at påtage sig skyld for en forbrydelse, han ikke har begået	89
3.5. Skal sagen søges gennemført som tilståelsessag?	90
4. Rådgivning med hensyn til om sigtede skal medvirke under efterforskningen, f.eks. ved deltagelse i rekonstruktioner	92
5. Forberedelse af tiltalte på hovedforhandlingen	93
6. Rådgivning om tiltaltes sidste ord	95
7. Rådgivning om anke	97

Kapitel 5

Forsvarerens aktive deltagelse i efterforskningen. Sagkyndig bistand til forsvareren. Påvirkning af efterforskningens tempo	98
1. Indledning. Efterforskningsbegrebet. Forsvarerens efterforskningsbegæring til politiet	98
2. Grænserne for hvad forsvareren kan foretage af efterforskning på egen hånd.	104
3. Praktiske tilfældegrupper	107

3.1. Sagkyndig bistand til forsvareren. Fremgangsmåden ved indhentelse af sagkyndige erklæringer i straffesager	107
3.2. Henvendelser til ikke afhørte (potentielle) vidner	115
3.3. Henvendelser til afhørte vidner	118
3.4. Falske alibividner	126
3.5. Besigtigelser og andre undersøgelser, som enhver kan foretage	127
4. Påvirkning af efterforskningens tempo	127

Kapitel 6

Forsvarerens og sigtedes samt bistandsadvokaters adgang til aktindsigt i verserende straffesager	132
1. Indledning	132
2. Aktindsigt i retsbøger	135
3. Aktindsigt i politiets materiale	137
3.1. Området for forsvarerens adgang til aktindsigt i politiets materiale, rpl. § 729 a, stk. 3	138
3.1.1. Retstilstanden før rockerloven	139
3.1.2. Den nugældende retstilstand (rockerloven)	148
3.2. Opfyldelsen af aktindsigt til forsvareren. Forsvarerens opbevaring af materialet	171
3.3. Begrænsninger i forsvarerens adgang til aktindsigt i politiets materiale, rpl. § 729 c	174
3.3.1. Betingelserne for fravigelse	174
3.3.2. Proceduren ved fravigelse. Dommerhabilitet	185
3.4. Sigtedes/tiltaltes og andres adgang til aktindsigt i politiets materiale	189
3.4.1. Tilfælde, hvor sigtede/tiltalte er repræsenteret af forsvarer	189
3.4.2. Tilfælde, hvor sigtede/tiltalte ikke er repræsenteret af forsvarer	200
4. Bistandsadvokaters mv. adgang til aktindsigt i verserende straffesager	204

Kapitel 7

Afhøring af tiltalte og vidner under hovedforhandlingen	206
1. Afhøringen af tiltalte og forsvarerens optræden over for tiltalte og andre under hovedforhandlingen	206

Indholdsfortegnelse

1.1. Betydningen af, at tiltalte eventuelt ikke udtaler sig i retten under hovedforhandlingen. Dokumentation og forhold af tiltaltes tidligere forklaring.	207
1.2. Hvem afhører tiltalte først? Forsvarerens afhøring (kontraafhøring) af tiltalte	212
2. Afhøringen af vidner.	216
2.1. Fejlkilder i forbindelse med vidneudsagn	217
2.1.1. Indledning	217
2.1.2. Vidnebeviset som kædebevis	219
2.1.3. Andre forhold, som må indgå i rettens troværdighedsvurdering vedrørende vidneudsagn. . . .	237
2.2. Bevisførelse om vidners troværdighed. Oplysning om tidligere straffe	240
2.3. Plan for vidneafhøringen, herunder håndtering af nervøse, fjendtlige, venlige og utroværdige vidner	247
2.4. Dokumentation af politirapporter og afhøring af den rapportoptagende polititjenestemand som surrogat for vidneforklaring.	251
2.4.1. Regelsættet	252
2.4.2. Nærmere om EMK art. 6, stk. 3, litra d, jf. stk. 1.	253
2.4.3. Dansk retspraksis.	264

Kapitel 8

Fejlkilder mv. ved sagkyndige erklæringer og statistiske beviser	272
1. Fejlkilder mv. ved statistiske beviser.	272
2. Fejlkilder mv. ved sagkyndige erklæringer.	280

Kapitel 9

Proceduren	283
1. Regler om proceduren. Mundtlig og skriftlig procedure. Frit foredrag/manuskript	283
2. Procedurens betydning. Procedurens indhold og systematik, herunder juridisk metode. Troværdighed. Materialesamlinger	284
3. Overbevisning. Overblik. Behandlingen af sagens svage punkter. Håbløse sager	294
4. Ikke argumentere ud fra personlig overbevisning	296

5. Proceduren som pædagogisk opgave. Generelt om procedurens form og indhold.	296
6. Betegnelserne “tiltalte” og “forurettede”	299
7. Bemærkninger i proceduren om presseomtale	299
8. Forsvarerens og anklagerens eventuelle pligt til objektivitet i proceduren. Forsvarerens fortolkningsret. ...	299
9. Bemærkninger i proceduren om beviskrav, bevisbyrde og fri bevisvurdering	304
10. Improvisation af proceduren	313
11. Særligt om nævningesager. Bemærkninger om sanktionsspørgsmål under proceduren om skyldspørgsmålet	314

Kapitel 10

Forsvarerens ytringsprivilegium	315
--	-----

Kapitel 11

Vejledning af tiltalte om anke	323
---	-----

Kapitel 12

Salær til forsvarere og bistandsadvokater	329
1. Lovgrundlaget og de vejledende retningslinjer. Almindelige regler for salærer i straffesager	329
2. Særlige salærproblemstillinger	338
2.1. Vagtordninger	338
2.2. Aflyste retsdage	338
2.3. Fængselsbesøg mv.	341
2.4. Retsmøder vedrørende medsigtede mv.	345
2.5. Efterfølgende arbejde mv.	347
2.6. Acontosalær	350
2.7. Rejseforbehold	350
2.8. Salær for transporttid samt udgifter til transport, fortæring og hotel mv., når der ikke er taget rejseforbehold	360
2.9. Andre udgifter	361
2.10. Valgt forsvarer	362
2.11. Bistandsadvokater	363

Indholdsfortegnelse

Forkortelsesliste	366
Domsregister	369
Stikordsregister	378

Stikordsregister

Skriftlig orientering om
sagsmateriale, forsvarerens
191-193
Skyld for en forbrydelse, klienten
ikke har begået 89-90
Skylderkendelser over for
forsvareren 76-84
Skyldspørgsmålet, forsvarerens
vejledning om 75-92
Slutninger og ubevidste
indstillinger, vidneudsagn
224-226
Sole or decisive rule 254, 260-262
Statistiske beviser, fejlkilder 272-
280
Straffeprocessuelle tvangsindgreb
102, 104
Strafudmåling, 287-289
Subjektive forhold hos vidnet,
betydning for vidneudsagn 223
Syn og skøn 112-115
Særligt beskikket advokat:
Se Tys-tys advokater

T

Tavshedspligt, forsvarerens 46-53
Tilståelsessag, bør sagen fremmes
som 90-92
Tiltalens betydning 238
Tiltalte
- adgang til selv at afhøre 216
- afhøring af i retten 206-216
- betydningen af detaljeret
forklaring 310-311
- dokumentation og forehold
209-212
- hvem afhører tiltalte først
212-216

- ikke pligt til at udtale sig i retten
207-212
Tiltaltes forklaring, betydning af
manglende strafansvar 238
Travle forsvarere 28-33
Troværdighedsvurdering, rettens
304-313
Tvangsbeskikkelse 19
Tys-tys advokater 185-188

U

Uafhængige samvirkende beviser
236-237
Ubevidst overførsel, vidneudsagn
223
Udfyldning, vidneudsagn 218-219,
224-228
Udgifter til transport, fortæring og
hotel 360
Udtræden, forsvarerens 40-41, 79
Udvælgelse, vidneudsagn 220
Ukontrolleret besøg 42-45
Ukontrolleret brevveksling 42-45
Underskrift af politirapporter 74
Utrykt retspraksis 294

V

Vagtordninger, salær 338
Valgt forsvarer 21-22, 58, 79-80,
332, 362-363
Vejledende takster for salærer
332-335
Vejledninger 24
Vejledningspligt
- politiets 60
- forsvarerens kap. 4
Vejviseren 13-16

- Vidne, gennemlæsning af
 - forklaring 124-126, 228
 - Vidneafhøring 216-251
 - fisketure 251
 - håndtering af fjendtlige, venlige og modvillige vidner 248
 - håndtering af nervøse vidner 247-248
 - tiltaltes egen adgang til 216
 - utroværdige vidner 248
 - Vidnefritagelse 268-271
 - Vidneudsagn,
 - absolut sikkerhed 223
 - afstande, størrelser og tid 221
 - angribelig spørgsmålsstilling 228-235
 - betydningen af afhøringsmåden 228-235
 - betydningen af anklageskriftets rollefordeling 238
 - betydningen af at vidnet har talt usandt på visse punkter 237-238
 - betydningen af at vidnet udtaler sig under strafansvar 238
 - betydningen af en detaljeret forklaring 238-240, 310-311
 - betydningen af pres under afhøringen 230-232
 - betydningen af psykologsamtaler 226-227
 - betydningen af skiftende forklaringer og selvmodsigelser 238
 - betydningen af uberettigede sammenfatninger 232-235
 - bevisførelse om vidners troværdighed 240-247
 - dommerens opfattelse af 235-236
 - fejkilder 217-240
 - glemsel, udfyldning og påvirkning 226-228
 - please afhøreren 235
 - se om vidnet lyver eller taler sandt 309-310
 - troværdighedsvurdering 237-247
 - uafhængige samvirkende beviser 236-237
 - ubevidst overførsel 223
 - vidnets iagttagelse 220-223
 - vidnets oplevelse og tolkning 223-226
 - Våbendrageren 13-16
- Y**
- Ytringsprivilegium, forsvarerens 315-322